

Tárgytematika

Ápolástan alapjai I.

NGB_EG040_1

Tárgyfelelős neve: Kovácsné dr. Tóth Ágnes

Félév: 2013/14/2

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 3/4/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

A hallgatók a tantárgy keretében elsajátítják a betegápoláshoz szükséges ápolásfilozófiai alapjait, az alapápolási-, csecsemőfejlődési és gondozási elméleteket. A szemináriumi gyakorlaton demonstrációs körülmények között gyakorolják az ápolási folyamatba ágyazott szükséglet felmérését, az alapápolási műveletek előkészítését és kivitelezését, és a csecsemőgondozást. A hallgatók az ápolástan elsajátításához szükséges elméleti alapokat a klinikai tárgyakra építve szerzik meg. A demonstrációs szemináriumi teremgyakorlat során a hallgatók alapvető készségeket és jártasságokat szereznek a beteg ember ápolásához, amely előkészíti a területi (intézményi) szakmai gyakorlatokat.

TANTÁRGY TARTALMA

1. Hét. Az ápolói hivatás kialakulása. • A magyar ápolóképzés. • Fertőzések kialakulásának megelőzése. • Nozokomiális ártalmak kivédése. • Speciális óvintézkedések. • Kézmosás steril gumikesztyű használata, ápolás elkülönítő szobában. • Fertőtlenítés alapfogalmai, eszközei, módszerei, eljárásai. • Oldatkészítés. • Sterilizés. Steril munkavégzés. Egyszerhasználatos eszközök alkalmazása. Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • A demonstrációs terem rendje, munkaruházat, védőruházat, védőfelszerelések helyes alkalmazása • Steril kesztyű alkalmazása

2. Az ápolási folyamat • Az ápolási szükségletek megállapítása, Tervezés, Az ápolási terv végrehajtása, értékelés visszacsatolás, • Ápolási modellek • Biztonságos környezet kialakítása. • A beteg ágyak típusok. Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: beteg elhelyezése az ágyban, fekvési és fektetési módok, • 2. csoport: Ágyazás formái és alapszabályai (üres ágy, oldalfekvő beteg, immobil beteg) • 3. csoport: Segédeszközök használata

3. Hét Az aktivitás és mobilitás szükséglete és kielégítése • Mozgás – aktivitás – mobilitás. • Mobilizáció lépései. Immobilizációs szindróma. • Pihenés, alvás szükséglete. Pihenés és a kielégítő alvás elősegítése. 2. Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: A beteg ágyban történő mozgatása • 2. csoport: Kiültetés ágyból székbe, segítségnyújtás járáskor • 3. csoport: Protokoll készítés:ágyazás üres ágy esetén, ágyazás oldalra fordítható beteg esetén, ágyazás immobilitás során, 4.-5. Hét A személyi higiéné biztosítása • Személyi higiéné fogalma, területei. • A tisztaság szükségletének felmérése, a kielégítésének eszközei, módjai, módszerei. • Reprodukció szervek és higiénéje Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: Teljes ágyfürdő. A bőr,-hajlatok,- köröm,- szőrzet ápolása, gondozása. Férfi beteg borotválása. • 2. csoport: Szemápolás – szabályai, eszközei, kivitelezése. Szájápolás – szabályai, eszközei, kivitelezése, fogmosás, teendő műfogor esetén. Hajápolás - szabályai, eszközei, kivitelezése. Testnyílások gondozása (teendő diarrhoe és menses esetén). • 3. csoport: Protokoll készítés: kiültetés ágyból székbe, segítségnyújtás járáskor, a beteg ágyban történő mozgatása, szájápolás, körömápolás, műfogortisztítás, 3. 6. hét A táplálkozás szükséglete és kielégítése • Táplálkozás szükséglete. Egészséges táplálkozás. • A táplálás életkori sajátosságai. Tápláltsági állapot • Helyes táplálkozás. Természetes és mesterséges táplálás módjai. Szonda levezetésének elméleti alapjai, szondatáplálás módjai, szondatápok. Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: A beteg étkeztetésének formái, személyi és tárgyi feltételei. Szondatáplálás. • 2. csoport: Gastricus, duodenalis szonda levezetésének és gondozásának ápolói teendői. • 3. csoport: Protokollkészítés: Hajápolás, mosdatás ágyban fekvő beteg esetén, szemápolás, szükségletek

7. hét Ürítési szükséglet kielégítése • Élettani és kóros váladékok és

azok megfigyelése: • vizelet, széklet, köpet, hányadék, hüvelyváladék • Vizeletürítés - • Székletürítés - beöntés • Inkontinencia Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: Köpettel, hányadékkal, hüvelyváladékkal kapcsolatos ápolói feladatok. Beöntés • 2. csoport: Vizeletürítés, ágytálba, kacsába, pelenkázás • 3. csoport: Protokoll készítés: nasogastrikus szonda levezetése, a beteg segítése étkezés során, nasogastrikus szondatáplálás, 8-9. hét A beteg megfigyelése, Életjelek vizsgálata • Tünetek – általános megtekintés • Beteg pszichés státusza – tudatzavarok • Fájdalom - fájdalomskálák • Testhőmérséklet, pulzus, vérnyomás, légzés monitorizálása és ezekkel kapcsolatos ápolói feladatok Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: Életjelek vizsgálata: testhőmérséklet mérése, pulzus-, légzés számolása, • 2. csoport : Noninvazív vérnyomásmérés • 3. csoport: Protokollkészítés: Beöntés, pelenkacsere, ágytálazás, testhőmérséklet mérése, légzés számolása, pulzus számolása 10.-11. hét Gyógyszerelés, injekciózás • Gyógyszerelés formái és ápolói feladatai • Injekciós terápia (intramuscularis, intracutan, subcutan) ápolói feladatai • 1. csoport: peros gyógyszerelés, felszíni kezelések, szem és fül kezelése, inhalátumok, kúpok • 2. csoport: intracutan, subcutan injectiózás, • 3. csoport: Protokollkészítés: RR mérés, peros gyógyszerelés, felszíni kezelések, szem és fül kezelése, inhalátumok, kúpok 12.-13. Hét Vértvételi technikák, infúziós terápia • Hagyományos és vacutainerrel történő vérvételi technika • Infúziós terápia ápolói feladatai, leggyakoribb infúziók Szemináriumi demonstrációs gyakorlat • 1. csoport: infúziós terápia, • 2. csoport: vérvételi technikák • 3. csoport: Protokollkészítés: intramuscularis, intracutan, subcutan injectiozás, vérvétel, infúziós terápia, gyógyszeradag számítás, 4. 14. hét Az egészséges gyermek fejlődése I. • Az egészséges újszülött jellemzői (testméretek, testtömeg, testhossz, bőr, életjelek, reflexek, érzékszervek). • Az újszülött testtartása, mozgásai, hangja. Magzatmáz, meconium. • Az újszülött ellátása. Rooming in. Élettani súlyvesztés, élettani sárgaság. • Az életkorok felosztása (újszülött, csecsemő, kisdéd, kisgyermek, gyermek, ifjú, felnőtt). Az egészséges fejlődés jellemzői. Mennyiségi és minőségi változások a fejlődés során. • Környezeti feltételek (személyi és tárgyi) hatása a fejlődésre. Az újszülött fogadása. A család felkészítése a csecsemőgondozásra. Testvér a családban. • A szomatikus fejlődés az első életévben, majd a 2-3. évben. A csecsemő és kisgyermek alkatának változása. Telődési és nyúlási fázisok váltakozása. • A mozgásfejlődés jellemzői a születéstől a pubertás korig. 0 – 1 éves korig, 1-3 éves korban, 3-6 éves korban és 6-9 éves korban. A mozgásfejlődés elősegítése. • Értelmi, érzelmi fejlődés jellemzői csecsemő és kisgyermek korban. A beszédfejlődés feltételei. • Az anya szerepe a fejlődésben. A csecsemő „egésztest kommunikációja”. A csecsemő „társas szükséglete”. (Harlow kísérlet). „Várt gyermek és nem várt gyermek” • A csecsemő fogása, tartása, mozgatása. A csecsemő és kisgyermek elhelyezése, fogása, tartása orvosi vizsgálatok során. • A csecsemő biztonság szükséglete (öltöztetés, fürdetés, altatás során). A gyermek ágya, ágyneműje. A csecsemő fektetése. Az újszülött és csecsemő alvási rendje, alvás szükséglete. A csecsemő biológiai ritmusa. • Az újszülött és csecsemő öltözeke. Pólya, angolpólya. Öltöztetés szabályai. Az öltözet változása kisgyermekkorban. Az esztétikai érzék fejlesztése kisgyermekkorban. Szemináriumi demonstrációs gyakorlat 1. csoport: Fogás - tartás, mozgatás. Biztonság szükséglete. A csecsemő tartása egyes vizsgálatok során. 2. csoport: Testméretek mérése. Hőmérőzés, hűtőfürdő, hűtőborogatás. Gyógyszerek beadása. 15. hét Az egészséges gyermek fejlődése II. • A csecsemő bőre. Bőrvédelem szabályai, kellékei. Pelenkázás szükségessége, típusai, szabályai, eszközei. Pelenkaváltás egyes életkorokban, napszakokban. Szobatisztaságra nevelés. • Fürdetés módjai, eszközei, szabályai. Köldökápolás a köldökcsont leválása előtt és után. • Zuhanyoztatás. Száj higiéné csecsemőkorban, soor megelőzése. Egészséges fogor kialakulásának elősegítése. Haj és köröm ápolás csecsemőkorban. • A csecsemő táplálása. Természetes táplálás feltételei, kivitelezése, időtartama. Az anyatej és szoptatás jelentősége. A szoptatás előkészítése, lebonyolítása. A női tej fogalma. • A csecsemő mesterséges táplálása, tápszerek, eszközök, kivitelezés. Pohár, kanál használata. Etetés szabályai. Két kanalas módszer. • Hőmérőzés lehetőségei, szabályai. Testtömeg mérés. Gyógyszerek bejuttatási módjai (szirup, kúp) és lázcsillapítás csecsemőkorban. • Az újszülött és csecsemő széklete, vizelete. A széklet változásai. Hasmenéses csecsemő gondozása. • A bántalmazott csecsemő. Veszélyeztetett és hátrányos helyzet. Anyaotthon. Családsegítés. Védőnői hálózat szerepe. „Maugli a XXI. Században” Szemináriumi demonstrációs gyakorlat 1. csoport: Öltöztetés, pelenkázás, pelenkaváltás. 2. csoport: Fürdetés, mosdatás. Haj-, köröm- és bőrápolás. 3. csoport: Szoptatás előkészítése, kivitelezése. Az anya oktatása. Csecsemő etetése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

2 zárthelyi dolgozat legalább 60%-os teljesítése feltétele a vizsgára bocsátásnak A záróvizsga tárgyai: 1. elméleti tananyag, gyógyszerszámítás Foglalkozásokon való részvétel: Az óralátogatás és a demonstrációs gyakorlaton való részvétel kötelező – az igazolt hiányzást (10%) is pótolni kell. A demonstrációs teremben a kiscsoportok forgásban

tevékenykednek a gyakorlatvezetők irányításával. Értékelés: A tantárgy vizsgával zárul, amelynek során a hallgató beszámol az elméleti tudásáról és gyakorlati prezentációt végez a demonstrációs teremben. Demonstrációs teremben gyakorlati vizsga az 1. sz melléklet tételsora alapján.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Dr. Oláh András, Az ápolástudomány tankönyve, Medicina Könyvkiadó Zrt., 2012.

(http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0061_apolastudomany-magyar/adatok.html Elkin M.-Perry N.-

Potter P.: Ápolói beavatkozások és műveletek Medicina Könyvkiadó, Budapest, 2000 Nosza M.: Ápolástani

ismeretek Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2000 Lynne H.: Szülészeti és újszülöttkori

ápolás (7. és 8 .fejezet) Medicina Könyvkiadó, Budapest, 1998